

Sygn. akt I C 336 /13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2013 r.

Sąd Rejonowy w Zgorzelcu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Agnieszka Wiercińska – Bałaga

Protokolant Renata Bleichert

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2013 r.

w Z.

sprawy z powództwa K. S.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Powiatu (...) na rzecz powoda K. S. kwotę 425 zł (czterysta dwadzieścia pięć złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 18 września 2012 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 107 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 60 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 336/13

UZASADNIENIE

Powód K. S. domagał się zasądzenia od pozwanego Powiatu (...) na jego rzecz kwoty 425 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 września 2012 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powód przytoczył, iż w dniu 2 sierpnia 2004 r. w Wydziale Komunikacji Starostwa Powiatowego w Z. wydano powodowi decyzję o rejestracji samochodu marki O. (...) nr rej. (...), odnotowując powyższe na umowie kupna- sprzedaży pojazdu, który to pojazd powód uprzednio nabył z terenu Unii Europejskiej. Tytułem opłaty za wydanie karty pojazdy powód zapłacił pozwanemu kwotę 500 zł. Pismem z dnia 4 września 2012 r. powód wezwał pozwanego o zwrot kwoty 425 zł tytułem nadpłaconej części opłaty za kartę pojazdu pobranej przez pozwanego, jednakże pozwany nie zapłacił żądanej kwoty. Zdaniem powoda dla dochodzenia przedmiotowego roszczenia jest dopuszczalna droga sądowa. Żądana kwota stanowi zwrot nienależnego świadczenia spełnionego na podstawie aktu prawnego uznanego za niezgodny z prawem Wspólnot Europejskich, a stanowiącego dochód powiatu.

W odpowiedzi na pozew (k 13) pozwany Powiat (...) wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany zarzucił, iż roszczenie jest przedawnione w myśl art.67 ustawy o finansach publicznych w zw. z art.80 Ordynacji podatkowej, a który to przepis zdaniem pozwanego ma zastosowanie w niniejszej sprawie, albowiem upłynął pięcioletni okres wynikający z Ordynacji Podatkowej uprawniający powoda do dochodzenia roszczeń o tym

charakterze. Ponadto podniósł, iż powód nie wykazał, iż rzeczywiście poniósł koszty opłat za kartę pojazdu, a pozwany przeczy, aby bezpodstawnie został wzbogacony o kwotę dochodzoną pozwem wzbogacony, jak też zaprzeczył temu, aby decyzja o rejestracji pojazdu dowodziła nabycia przez powoda pojazdu na terenie Unii Europejskiej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód K. S. w dniu 2 sierpnia 2004 r. dokonał pierwszej rejestracji na terenie Rzeczypospolitej Polskiej sprowadzonego z Niemiec samochodu osobowego marki O. (...) o nr rej. (...), wraz z decyzją o rejestracji pojazdu otrzymał dowód rejestracyjny, zalegalizowane tablice rejestracyjne, nalepkę kontrolną oraz kartę pojazdu i w związku z tym od tego pojazdu uiścił opłatę za wydanie karty pojazdu w wysokości 500 zł.

(dowód: umowa sprzedaży wraz z adnotacją Starostwa Powiatowego w Z. o dokonaniu na podstawie tego dokumentu rejestracji pojazdu w dniu 2 sierpnia 2004 r. o nr rej. (...) k 7)

Pismem z dnia 4 września 2012 r. powód wezwał pozwanego do zwrotu kwoty 425 zł tytułem nadpłaconej opłaty za wydanie karty pojazdu w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Przedmiotowe pismo zostało doręczone pozwanemu w dniu 10 września 2012 r.

(dowód: pismo strony pozwanej skierowane do powoda z dnia 4 września 2012 r. wraz z potwierdzeniem nadania pisma i zwrotnym potwierdzeniem jego odbioru przez pozwanego k 8-9)

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż wbrew zarzutom pozwanego K. S. w sposób należyty wykazał okoliczności związane tak z poniesieniem przez niego opłaty za karty pojazdu, jak i fakt, że była to pierwsza rejestracja pojazdu sprowadzonego z zagranicy. Okoliczności te bowiem wprost wynikają z przedstawionego przez powoda dokumentu stanowiącego podstawę do wydania przez Starostę (...) decyzji o rejestracji pojazdu opatrzonego urzędową adnotacją dokonaną przez Wydział Komunikacji Starostwa Powiatowego w Z. z potwierdzeniem dokonania na jego podstawie rejestracji pojazdu wraz z podaniem numeru rejestracyjnego danego pojazdu w postaci: umowy sprzedaży powodowi samochodu zawartej na terenie Niemiec z dnia 16.07.2004 r. (k 7) w stosunku do samochodu osobowego marki O. (...) w dniu 2.08.2004 r. - nr rejestracyjny (...), a z którego jednoznacznie wynika, że powód K. S. jest pierwszym właścicielem pojazdu zarejestrowanego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej przez Starostę (...) w dniu 2 sierpnia 2004 r., a wraz z rejestracją pojazdu wydano powodowi kartę pojazdu. Zauważyć przy tym należy, iż karta pojazdu jest dokumentem przypisanym do pojazdu, zawierającym dane identyfikacyjne pojazdu, jego parametry techniczne, dane identyfikacyjne właściciela pojazdu oraz dane potwierdzające rejestrację pojazdu. Kartę pojazdu dla nowego pojazdu samochodowego wprowadzonego do obrotu handlowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany wydać właścicielowi pojazdu jego producent lub importer, a dla innych pojazdów samochodowych kartę pojazdu wydaje organ właściwy w sprawach rejestracji pojazdów przy pierwszej rejestracji pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 77 ust. 1-3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 ze zm.). Karty pojazdu, w tym spersonalizowane karty pojazdu, wytwarza producent kart na zamówienie podmiotów uprawnionych do wydawania kart pojazdów (organu rejestrującego pojazdy albo producenta lub importera nowego pojazdu), które sprzedaje podmiotom zamawiającym, z zachowaniem warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 29 września 2004 r. w sprawie warunków dystrybucji kart pojazdów (Dz. U. Nr 229, poz. 2311). Karta pojazdu samochodowego jest szczególnym dokumentem związanym z określonym pojazdem, wytwarzanym i wydawanym w szczególnym trybie, identyfikującym ten pojazd oraz jego właściciela. Co do kwestii uiszczenia kwoty 500 zł tytułem opłaty za kartę pojazdu zdaniem Sądu także ten fakt został przez powoda w myśl art. 6 kc wykazany poprzez przedstawienie dowodu w postaci przedmiotowego dokumentu potwierdzającego fakt wydania w dniu 2 sierpnia 2004 r. decyzji o rejestracji tego pojazdu. Stosownie do przepisu art. 73 ust. 1 ustawy - Prawo o ruchu drogowym, rejestracji pojazdu dokonuje na wniosek właściciela właściwy organ w drodze decyzji administracyjnej (uchwała składu pięciu sędziów NSA z dnia 15 listopada 1999 r. sygn. akt OPK 24/99, ONSA 2000, z. 2, poz. 54). Dokonując rejestracji, organ wydaje dowód rejestracyjny i zalegalizowane tablice rejestracyjne oraz nalepkę kontrolną, jeżeli jest wymagana. Kartę pojazdu wydaje również właściwy organ

rejestrując pojazd samochodowy (art. 77 ust. 3 Prawa o ruchu drogowym). Oznacza to, że wydanie karty pojazdu samochodowego, tak jak wydanie dowodu rejestracyjnego i tablic rejestracyjnych oraz nalepki kontrolnej, jest nierozdzielnie związane z wydaniem decyzji administracyjnej o zarejestrowaniu pojazdu. Nie jest możliwe wydanie tych dokumentów bez wydania decyzji o zarejestrowaniu pojazdu. Wydanie karty pojazdu, tak jak wydanie dowodu rejestracyjnego, jest prostą konsekwencją rejestracji pojazdu, następuje w toku rejestracji pojazdu i nie stanowi odrębnej sprawy. Składając wniosek o zarejestrowanie pojazdu, właściciel pojazdu obowiązany jest uiścić opłaty za wydanie dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego), tablic rejestracyjnych oraz karty pojazdu. Uiszczenie tych opłat jest warunkiem zarejestrowania pojazdu, co oznacza, że wydanie decyzji o zarejestrowaniu pojazdu jest uzależnione od uprzedniego uiszczenia tych opłat. Skoro bowiem dowód rejestracyjny, tablice rejestracyjne i kartę pojazdu organ może wydać, jeżeli dokonuje rejestracji pojazdu (wydaje decyzję administracyjną o zarejestrowaniu pojazdu), to od wniesienia opłat za dowód rejestracyjny, tablice rejestracyjne i kartę pojazdu ustawa uzależnia wydanie decyzji administracyjnej w sprawie zarejestrowania pojazdu. Do takich opłat ma zastosowanie art. 261 kpa, a więc podanie właściciela z wnioskiem o zarejestrowanie pojazdu, jeżeli opłaty te nie zostały uiszczone, podlega zwrotowi (art. 261§2 kpa), a wnoszącemu podanie przysługuje zażalenie na postanowienie o zwrocie podania (art. 261§3 kpa), następnie zaś skarga do sądu administracyjnego (art. 3§2 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Dz. U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.). Powyższe oznacza, iż z faktu dokonania rejestracji pojazdu w drodze domniemania faktycznego, o którym stanowi art.231 kpc należy w świetle powyższych przepisów wywieść niewątpliwy wniosek o uiszczeniu przez rejestrującego wskazany powyżej samochód tj. powoda K. S. opłaty za kartę pojazdu w kwocie 500 zł. Fakt domniemany nie wymaga ani twierdzenia, ani dowodzenia, natomiast twierdzenia i dowodzenia wymagają fakty składające się na podstawę faktyczną domniemania. (orz. SN z 17.10.2000 r. I CKN 1196/98) Powód udowodnił, iż pozwany w dniu 2 sierpnia 2004 r. wydał mu kartę pojazdu na pojazd rejestrowany po raz pierwszy w kraju, a warunkiem sine qua non było uiszczenie opłaty w wysokości 500 zł. Nie mogło zatem dojść do sytuacji, w której organ dokonałby rejestracji i wydania powodowi karty pojazdu bez uiszczenia przez niego opłaty.

Pobrana przez pozwanego opłata w wysokości po 500 zł za wydanie karty pojazdu od zarejestrowanego przez powoda sprowadzonego z zagranicy pojazdu została pobrana przez pozwanego Powiat (...)na podstawie przepisu §1 ust.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. nr 137 poz. 1310), wprowadzający opłatę za wydanie karty pojazdu w wysokości 500 zł, a który to przepis został uznany za niezgodny z art.77 ust.4 pkt 2 i ust.5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym oraz z art.92 ust.1 i art.217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006 r. (sygn. akt U 6/04, opublik. w OTK-A 2006, nr 1, poz.3). Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego bowiem ustalona w tym przepisie wysokość opłaty za wydanie karty pojazdu uwzględniała dodatkowo inne koszty administracji publicznej, a nie przewidziane w ustawowym upoważnieniu, a tym samym jej wysokość została ustalona z przekroczeniem delegacji ustawowej. W części wynikającej z jej podwyższenia opłata ta stanowiła w istocie nową daninę publiczną, której wprowadzenie jest zarezerwowane dla aktów prawnych o randze ustawy. Wprawdzie Trybunał odroczył utratę mocy obowiązującej cytowanego przepisu do dnia 1 maja 2006 r., to jednak podkreślić należy, iż przepis ten od początku jego obowiązywania był niekonstytucyjny (zob. wyrok NSA w Warszawie z 17.09.2008 r., sygn. I OSK 1340/07). Czynności pozwanego związane z pobieraniem opłaty za kartę pojazdu w kwocie przewyższającej 75 złotych były podejmowane na podstawie niezgodnego z Konstytucją przepisu. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego miało charakter deklaratoryjny to jest stwierdziło jedynie istnienie tej niezgodności. Zgodnie zaś z art.178 ust. 1 Konstytucji RP sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji i ustawom. Przy rozpoznawaniu konkretnej sprawy Sąd może zatem pominąć niekonstytucyjny przepis, wydając rozstrzygnięcie wyłącznie w oparciu o przepisy Konstytucji i ustawy, także w przypadku odroczenia utraty jego mocy obowiązującej. Według oceny Sądu orzekającego w niniejszej sprawie wyżej opisany charakter niekonstytucyjności cytowanego przepisu §1 ust.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury uprawniał Sąd do odmowy zastosowania przepisu aktu prawnego podstawowego niezgodnego z Konstytucją i wydania rozstrzygnięcia wyłącznie na podstawie Konstytucji i ustawy. Taką możliwość dopuszcza się wszak w judykaturze zarówno Sądu Najwyższego (zob. wyrok SN z 7.03.2003 r., sygn. III CRN 33/02; publik. w OSNC z 2004 r., nr 7 poz.111; wyrok SN z 9.06.2005 r., sygn. V KK 41/05, publik. w OSNKW z 2005 r., nr 9 poz.83), jak i Naczelnego Sądu Administracyjnego (zob. wyrok NSA w Warszawie z 23.02.2006

r., sygn. II OSK 1403/05, publik. w Wokanda z 2006 r., nr 2 poz. 35; wyrok NSA w Warszawie z 16.01.2006 r., sygn. akt I OSP 4/05). Przytoczyć warto także pogląd wyrażony w orzecznictwie Sądu Najwyższego jeszcze przed wejściem w życie Konstytucji RP z 2.04.1997 r., a mianowicie w uchwale z dnia 4 grudnia 1987 roku w sprawie o sygn. akt III CZP 70/87 (opublik. w OSNC 1988/6/82), w uzasadnieniu której to uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że stwierdzenie niezgodności przepisu aktu normatywnego z aktem wyższego rzędu musi poprzedzać ustalenie, że przepis ten był od początku sprzeczny z normami prawnymi wyższego rzędu. Z wadliwego aktu prawnego nie wypływa zaś powinność zachowywania się w sposób zgodny z zawartymi w nim nakazami. Pogląd ten w pełni podziela Sąd orzekający w niniejszej sprawie i przy ocenie zasadności roszczenia powoda należało pominąć, normę §1 ust.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 28.07.2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, określającą tę opłatę w wysokości 500 zł. W konsekwencji tego należna za wydanie karty pojazdu opłata winna zamknąć się w kwocie 75 zł, jako że taka wysokość opłaty odpowiada opłacie za wydanie wtórnika karty pojazdu zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wysokości opłat oraz wysokości tejże opłaty zgodnie z kolejnym regulującym tę kwestię rozporządzeniem Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. nr 59 poz. 421). Niezależnie od powyższego należy stwierdzić, że powołany przepis nie tylko był niekonstytucyjny, ale także był niezgodny z prawem unijnym, co dodatkowo przemawia za uprawnieniem Sądu do odmowy zastosowania cytowanego przepisu w niniejszej sprawie. Podkreślić bowiem należy, że obowiązek uiszczenia opłaty za kartę pojazdu zakupionego za granicą, a zwłaszcza na terenie Unii Europejskiej i sprowadzonego do kraju powstał po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Przy ocenie zgodności powoływanego wyżej przepisu §1 ust.1 rozporządzenia z prawem wspólnotowym należało zatem mieć na względzie stanowisko wyrażone przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości w postanowieniu z 10 grudnia 2007 r. w sprawie C- 134/07 (Dz.U. UE C 2008 r., nr 64 poz. 15) w wyniku pytania prejudycjalnego Sądu Rejonowego w Jaworze na tle tożsamego z niniejszym stanu faktycznego, a w którym to orzeczeniu Europejski Trybunał Sprawiedliwości wskazał, iż art.90 akapit 1 Traktatu ustanawiającego Unię Europejską (obecnie art.110 akapit 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on opłacie takiej, jak ta przewidziana w §1 ust.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury, a która to opłata jest nakładana w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu przywiezionego z innego państwa członkowskiego UE, a nie jest nakładana w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu, jeśli jest on tam już zarejestrowany. Traktat ten zaś obowiązuje na terenie Rzeczypospolitej Polskiej od 1 maja 2004 r. i zgodnie z art.91 Konstytucji RP ma pierwszeństwo przed prawem polskim. Niewątpliwym jest przy tym, że choć jednoznaczna odpowiedź na pytanie prejudycjalne Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w praktyce determinuje treść orzeczenia Sądu krajowego w danej sprawie, to jednakże mimo braku jednoznacznego uregulowania tej kwestii w prawie wspólnotowym ma ona znaczenie dla rozstrzygnięć w innych analogicznych sprawach jako element linii orzecznictwa stanowiący „wskazówkę” umożliwiającą właściwe stosowanie i interpretację prawa wspólnotowego przez Sądy krajowe (zob. wyrok NSA w Warszawie z 19.09.2008 r., sygn. I GSK 1038/07, LEX nr 497605).

Dotychczasowa praktyka judykatury przewiduje możliwość skierowania żądań zapłaty, których podstawę stanowi nienależne pobranie opłaty za wydanie karty pojazdu, określonej w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. Nr 137, poz. 1310) tak na drogę sądoadministracyjną (vide uchwała składu 7 sędziów NSA z dnia 4 lutego 2008 r., I OPS 3/07 (ONSA i WSA 2008/2/21) jak i przed Sądem powszechnym, przy czym wybór jednej z w/w dróg należy do strony. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 16 maja 2007 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 35/07 (OSNC 2008/7-8/72) zajął stanowisko o dopuszczalności dochodzenia tych roszczeń na drodze sądowej, które nie straciło na aktualności po wejściu w życie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240), obowiązującej od 1 stycznia 2010 r. (art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, Dz. U. Nr 157, poz. 1241), o ile żądanie dotyczy zwrotu nadpłaconej opłaty za wydanie karty pojazdu pobranej przed 1 stycznia 2010 r., czyli wejściem w życie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (vide uchwała SN z dnia 6 czerwca 2012 r., sygn. akt III CZP 24/12, wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 29 czerwca 2012 r. sygn. akt II Ca 254/12). Biorąc pod uwagę, że powód oparł swoje żądanie na twierdzeniach, iż opłata za wydanie karty pojazdu była świadczeniem nienależnym, gdyż pobrana została na podstawie niekonstytucyjnego przepisu, przyjęć należało cywilnoprawny charakter żądania, którego podstawę stanowił art. 410 § 2 kc. Okoliczność ta przesądziła o dopuszczalności drogi sądowej, gdyż opłata uiszczona została przed dniem wejścia w życie powołanej wyżej ustawy

o finansach publicznych, a do tego czasu brak było podstawy do stosowania dla dochodzonego roszczenia przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60 ze zm.), lub innych, które kierowałyby sprawę wyłącznie na drogę administracyjną. Nie sposób zgodzić się z tezą by przepis art. 67 o finansach publicznych, nakazujący do spraw dotyczących należności, o których mowa w art. 60, nieuregulowanych ustawą stosowanie odpowiednich przepisów działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60 ze zm.) miał moc wsteczną i obejmował swym zakresem także roszczenia o zwrot nienależnych opłat za wydanie karty pojazdu pobranych przed dniem wejścia w życie w/w ustawy, skoro sam ustawodawca nie dał temu jednoznacznego wyrazu, zaś przepis art. 115 ust. 1 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych ma charakter proceduralny, a nie materialnoprawny i reguluje jedynie kwestię stosowania przepisów w sprawach administracyjnych dotyczących niepodatkowych należności budżetowych, o których mowa w art. 60 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie ustawy.

Przy czym poza sporem jest, że to pozwany Powiat (...) był zobowiązany do zwrotu tejże nienależnie pobranej części opłaty, albowiem stosownie do treści art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2003 roku, Nr 203, poz. 1966) źródłami dochodów własnych powiatu są wpływy z opłat stanowiących dochody powiatu, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów. Opłatami, które wpływają na rachunek budżetu powiatu, są zaś bez wątpienia tzw. opłaty komunikacyjne, regulowane ustawą z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym, a więc także i opłata za wydanie karty pojazdu (zob. E. Ruśkowski, J. Salachna, Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Komentarz, Dom Wydawniczy ABC, 2004; uzasadnienie wyroku TK z 17.01.2006 r. sygn. U 6/04 oraz uzasadnienie wyroku SN z 15.06.2007 r., sygn. II CNP 37/07, LEX nr 351215). Wobec powyższego stwierdzić należy, iż opłata z tytułu wydania karty pojazdu uiszczona przez powoda stanowiła dochód budżetu powiatu. W niniejszej sprawie, to jest w sprawie o zapłatę, nie jest istotne, jaki organ wydał niekonstytucyjny przepis prawny, na podstawie którego nastąpiło wzbogacenie innego podmiotu. Istotne jest zaś, jaki podmiot faktycznie wzbogacił się wskutek czynności podjętej na podstawie tego niekonstytucyjnego przepisu. Podmiotem tym zaś był w przedmiotowej sprawie bezspornie Powiat (...).

W tym stanie rzeczy uiszczona przez powoda opłata ponad kwotę 75 zł była świadczeniem nienależnym, gdyż podstawa tego świadczenia po jego wykonaniu odpadła, wobec czego pozwany Powiat (...)zobowiązany był do zwrotu kwoty w wysokości 425 zł zgodnie z art.410§2 kc. (zob. wyrok SN z 16 maja 2007 r., sygn. III CZP 35/07, LEX nr 258519; uzasadnienie uchwały NSA w Warszawie z 4.02.2008 r., sygn. I OPS 3/07, publik. w OSP z 2008 r., nr 5 poz.51). Jednakże w tym miejscu należało rozważyć podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia i wskazać należy, że przyjęcie cywilnoprawnego charakteru roszczenia i dopuszczalności drogi sądowej powodowało, że zastosowanie do niego mają terminy przedawnienia wynikające z Kodeksu cywilnego, tj. art. 118 kc i nast. Zgłoszone roszczenie - żądanie zapłaty określonej kwoty -opierało się na przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu. W takim przypadku początek biegu przedawnienia określa się stosownie do art. 120 § 1 zdanie drugie kc, według którego, jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Stanowisko to pozostaje w zgodzie z akceptowanym w piśmiennictwie i orzecznictwie założeniem, że art. 120 § 1 kc ma zastosowanie do tzw. zobowiązań bezterminowych, tj. takich, w których termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania (art. 455 in fine kc) oraz że w zakres zobowiązań bezterminowych wchodzi i stosunki, których przedmiotem jest zwrot nienależnego świadczenia. Tym samym bieg przedawnienia roszczeń o zwrot nienależnych opłat pobranych za kartę pojazdu na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. Nr 137, poz. 1310) rozpoczyna się od dnia spełnienia świadczenia (vide: uchwała SN z dnia 2 czerwca 2010 r., sygn. akt III CZP 37/10, OSNC 2011/1/2). Biorąc pod uwagę, że powód uiszczył opłatę w dniu 2 sierpnia 2004 r., zaś pozew wniósł 15 marca 2013 r., 10 - letni termin przedawnienia nie upłynął. Nie upłynął także 3-letni okres przedawnienia odsetek ustawowych, których powód żądał za okres od dnia 18 września 2012 r.

Za chyby należy także uznać zarzut pozwanego dotyczący braku fatycznego wzbogacenia pozwanego przez powoda kwotę 425 zł. W szczególności podkreślić należy, iż podstawą prawną dochodzonego pozwem roszczenia jest bezpodstawne wzbogacenie, co oznacza, iż przywoływane przez pozwanego argumenty dotyczące braku bezprawności w jego działaniu, mogą być oceniane li tylko w kontekście działania podjętego bez podstawy prawnej. Dla oceny zasadności roszczenia opartego, jak w tym wypadku o dyspozycję normy art.410 kc, tj. nienależnego świadczenia konieczne jest ustalenie, iż wzbogacenie musi nastąpić bez podstawy prawnej, przez który należy rozumieć brak lub odpadnięcie „celu prawnego”, tj. causa świadczenia, a zatem ustalenie, czy podstawa prawna do wzbogacenia się znajduje swoje usprawiedliwienie w ustawie, akcie administracyjnym lub umowie stron. (tak Witold Czachórski w Zobowiązania. Zarys wykładu, Warszawa 1978, s. 144) Przypadki nienależnego świadczenia w rozumieniu art.410 kc stanowią zatem sytuacje, w których doszło do wzbogacenia się bez usprawiedliwienia prawnego, które mogłoby być uznane za dostateczne, a ich wspólną cechą stanowi to, że uzyskanie korzyści cudzym kosztem następuje pod postacią świadczenia, będącego wykonaniem zobowiązania, które w rzeczywistości nie istnieje lub też nie stwarza podstawy dla dokonania świadczenia. Z faktu dokonania świadczenia wynika zobowiązanie jego odbiorcy do zwrotu tego, co świadczone, przy czym bezpodstawność biorącego korzyść polega tu na nieprawidłowości causa świadczenia. Jeśli causa staje się niemożliwa do zrealizowania, a mimo to świadczenie nastąpi, świadczenia staje się nienależne, czyli musi być uznane za niemające należytego usprawiedliwienia i z tego powodu winno podlegać zwrotowi. Zdaniem Sądu obowiązek zwrotu pobranej przez pozwanego i opłaty ponad 75 zł w odniesieniu do pobranej od powoda opłaty za wydanie karty pojazdu z całą pewnością mieści się w dyspozycji art.410§2 kc in fine, odnoszącej się do czynności prawnej, w sytuacji gdy więź zobowiązaniowa między podmiotami miała wynikać z czynności prawnej (tu z §1 ust.1 cytowanego rozporządzenia Ministra Infrastruktury), lecz czynność okazała się nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia, gdyż sporny przepis od początku był niekonstytucyjny, ale także niezgodny z prawem wspólnotowym, w takim przypadku błędne przekonanie świadczącego o ważności zobowiązania realizowanego na jego podstawie nie jest istotne. Zdaniem Sądu okoliczność, iż brak podstawy prawnej pobrania nienależnej części opłat, tj. sprzeczność §1 ust.1 cytowanego rozporządzenia z Konstytucją RP i prawem wspólnotowym istniała od samego początku, tj. od chwili pobrania opłaty, oznacza, że tym samym pozwany od chwili pobrania opłaty w części przewyższającej kwotę 75 zł winien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu tej części nadpłaconej opłaty, co wyklucza możliwość powoływania się przez niego na brak bezpodstawnego wzbogacenia. (por. wyrok SN z 7.02.1974 r., sygn. I CR 497/73, LEX nr 7398; wyrok SN z 24.09.1966 r., sygn. III PZP 30/66, publik. w OSNC z 1967 r., nr 7-8, poz. 127).

Z tych względów Sąd uznał żądanie zapłaty kwoty 425 zł za uzasadnione w całości.

O odsetkach ustawowych orzeczono na podstawie art.481§1 i 2 kc. Przy czym należy zauważyć, iż obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy (zob. wyrok SN z 28.04.2004 r., sygn. V CK 461/03), wobec czego jego zwrot w myśl art.455 kc powinien nastąpić po wezwaniu dłużnika. Skoro wezwanie do zapłaty zostało mu doręczone w dniu 10 września 2012 r., zatem pozwany pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia od następnego dnia po upływie wyznaczonego na zapłatę 7- dniowego terminu, wobec czego w dniu 18 września 2012 r. roszczenie było z całą pewnością wymagalne i od tej też daty zasądzono odsetki.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art.98§1 i 3 kpc, zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 107 zł, obejmującej zwrot uiszczony przez niego opłaty od pozwu w kwocie 30 zł, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 60 zł tytułem wynagrodzenia radcy prawnego, którego wysokość ustalono na podstawie §6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r Nr 163, poz. 1349 ze zm.).